

SIGRÍÐUR
HAGALIN
BJÖRNSDÓTTIR

OSTROV

IZOLACE, CHAOS, BOJ O PŘEŽITÍ

O S T R O V

Tato kniha byla vydána s finanční podporou

ICELANDIC LITERATURE CENTER

Copyright © Sigríður Hagalín Björnsdóttir, 2016

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Lucie Korecká, 2019

Cover © Kreatika s.r.o., 2019

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2019

ISBN 978-80-7642-210-0 (pdf)

SIGRÍÐUR
HAGALÍN
BJÖRNSDÓTTIR

OSTROV

*Žádný člověk není ostrov sám pro sebe;
každý je kus nějakého kontinentu, část nějaké pevniny;
jestliže moře spláchne hroudu, je Evropa menší,
jako by to byl nějaký mys,
jako by to byl statek tvých přátel nebo tvůj;
smrtí každého člověka je mne méně, neboť jsem část lidstva.
A proto se nikdy nedávej ptát, komu zvoní hrana.
Zvoní tobě.*

John Donne, 1579–1631,
v úvodu Hemingwayovy knihy *Komu zvoní hrana*

PROLOG

Slyšte mě, ostrovy, daleké národy, dávejte pozor!¹

Jsme tady. Jsme naživu.

Jsme spolu svázáni tisíci různých spojení, slovy, hlasy, dotykem, textem, krví, zpěvem, kabely, silnicemi, esemeskami. A někdy jenom tím, že vidíme putovat po obloze stejné slunce, posloucháme v rádiu stejnou písničku, nepřítomně si pro sebe broukáme stejná slova, když po večeri myjeme nádobí.

To všechno znamená přináležet ke společnosti. Nebo k národu či lidstvu, to záleží na tom, kudy se rozhodneme vést hranici.

A občas se přihodí něco, co nás propojí ještě důkladněji, přiblíží nás k sobě. Svatby, narození a úmrtí svolávají rodiny; pohromy, války a sportovní mistrovství sjednocují národy a dokáží přimět nejrozličnější lidi, aby šli stejným krokem.

Výjimečně se stane něco, co stmelí celé lidstvo, propojí osudy všech, jako by sebou zemská přitažlivost trhla a svět se na okamžik zmenšil, přiblížil, a každý jednotlivý člověk si pak pamatuje, kde byl, když se to událo nebo když se o tom dozvěděl.

A někdy se svět zmenší natolik, že je z něj jenom jeden člověk. Jedna drobná lidská bytost v opuštěném zálivu.

1 Izajáš 49, 1.

HLADOV

Světlo prolomilo šed', ozářilo horský hřbet a proudí do zálivu jako mléko. Už přišlo na svět druhé jehně, boří se do šterku na pobřeží, je rezavě hnědé stejně jako to první.

Zatracená potvora, že musela odběhnout až k moři, když měla vrhnout mladé, jeden by si skoro myslel, že snad chtěla ty chudáčky utopit. Opláchnu si v moři krev z rukou a maličké už se spolu se svým sourozencem natahuje po cecíku. Obě jehňata se mají k světu, třebaže jejich matka je dost vyhublá, hrdinně se potýkají se zemskou přitažlivostí, třesou se na vyzáblých nožičkách, cesta k cecíku pro ně znamená boj o život.

Fenka zívne a položí si hlavu na přední tlapy, hledání ovce ji vyčerpalo. Rozhlédnu se po havranech a raccích, dalších nezvaných hostech, mám obavy, aby se nevrhli na ta jehňata, která už jsou doma u statku. Musíme si pospíšet domů.

Rezavá ovce na mě hledí nedůvěřivýma očima, v nichž se neodráží ani vděk, ani vlídnost. Je to moje nejlepší zvíře, vždycky vede stádo, ostatní ovce ji slepě následují. Není dobré znamení, že nechtěla mláďata vrhnout doma, že utekla až na pobřeží, jako by se přímo při rození jehňat chtěla vrhnout do moře.

Popadnu každé jehně jednou rukou a zamířím k domovu. Fenka Týra ukazuje cestu a ovce ji s bečením následuje, ale nespěchá a tu a tam uždíbne nějaký ten bledý výhonek. Jaro letos přichází časně. Možná to bude

falešné jaro a mrazíky nepřestanou ani v červnu. Tady mi zima tak jako tak nemá moc co vzít.

Po uschlé trávě stéká voda z tajícího ledu, cesta se proměnila v koryto potoka, ze strání a skalisek se každou chvíli ozývá hlasitý hukot, jak zima pouští záliv ze spárů a do moře se valí závěje a balvany. Srdce mi pokaždé poskočí a mým starým prašivým tělem projede záchvěv hrůzy – už jsou tady, našli mě, hajzlové.

Zatím ne.

Neklid mě už několikrát zahnal dál do zálivu a nahoru do kopců, odkud jsem se rozhlížel po svém malém království, po tom neúrodném, vyhladovělém rodovém pozemku, a ujišťoval jsem se, že je dobře ukryté mezi útesy a křovinami. Opuštěný dvorec, kde zjevně už celá desetiletí nikdo nebydlel, statek, který svého času míval jiné, veselejší jméno, ale teď se nazývá Hladov. Nechci tím jménem pokoušet osud, naopak do něj vkládám veškerou svou důvěru.

Na jasném nebi se nerýsuje žádný stín, nikde není vidět kouř ani se neozývá psí štěkání, lidské hlasy ani vrčení motoru. Přesto se na to sotva můžu spolehnout, a šup, peláším k domovu jako liška do nory, jako stínka pod kámen, psanec se dvěma ukradenými jehňaty. Denní světlo je zrádný přítel, ale po nekonečné černé zimě není možné ho proklínat.

Pustím Ryzku s jehňaty na pastvinu k ostatním a zamířím k budově. Ve dveřích se zastavím, zavřu oči a nadechnu se, syrový pach v domě je podivně povzbuzující, vlhko, ovčí trus a mokrá pes. Dveřní rám býval kdysi natřený na bílo, ale teď už stářím zešedl a na dotek je jemný a oblý jako ženská paže. Cestou dovnitř ho pohladím, je to takový můj zvyk, jeden z tisíce drobných návyků, jež vyplňují mou existenci a dělají mi společnost, nebo mi ji aspoň připomínají.

Do vyvýšeného patra, kde bývala světnice, vede osm schůdků. Na psacím stolku pod malým oknem tam na mě

čeká můj deník. Stránky jsou zaprášené a studeně vlhké, dnes je patnáctého května, jestli se nemýlím. Obloha bez mráčku, bezvětrí, osm stupňů nad nulou. Ryzka vrhla dvě rezavě hnědá jehňata. Mohlo to být horší.

Přitáhnu si deku těsněji k tělu, v zásuvce najdu prstové rukavice a snažím se neupírat pohled na litinová kamínka. Na to, abych si zatopil, je dnes příliš jasno, to už bych rovnou mohl vystřelit světlici.

Teď nemůžu dělat nic jiného než psát. Vzpomínat a psát. Jednou jsem se nazval kronikářem současnosti, to znělo docela dobře. Přináší mi úlevu, že konečně můžu sepsat letopis toho, co se událo, můžu si stýskat a truchlit po uplynulých dobách, uchopit minulost pevně do rukou, vzpomínat, jak se přerušilo spojení, světlo pohaslo, jak na nás padla tma.

HJALTI

Hjalti Ingólfsson si pamatuje, kde byl, když se dozvěděl o útoku na newyorská dvojčata. Seděl ve zbytečně drahém tapasovém baru v Kodani, ze všech míst na světě zrovna tam, a uvažoval, jestli má poslat obří krevety zpátky do kuchyně, ale číšníci nebyli v dohledu. Ještě před chvílí pilně pobíhali sálem, ale najednou jako by se vypařili. Omluvil se své společnosti, dánské spolužačce z oboru politologie a mezinárodních vztahů, která jeho pozvání na drink po přednášce nejspíš přijala jen z čirého soucitu, a šel se poohlédnout po nějakém číšníkovi. Hledání ho zavedlo až do kuchyně, kde všichni zaměstnanci stáli v hloučku před televizí a sledovali, jak se letadlo noří do boku mrakodrapu jako čepel nože do kostky másla. Hjalti se otočil na patě, prošel dvoukřídlými dveřmi a posadil se zpátky na své místo. Oznamil dívce, že se všichni číšníci v kuchyni dívají na nějaký katastrofický film, a ona se poprvé za celé to pochmurné odpoledne zasmála, dopila bílé víno a zeptala se, jestli si od něj může okopírovat poznámky.

Teprve cestou domů, když procházel kolem prodejen elektra v ulici Vesterbrogade, si uvědomil, že na všech obrazovkách neběží stejný film, že zatímco seděl ve ztemnělé restauraci a postrkoval vidličkou po talíři pokroucené krevety, zbaven veškeré naděje, že by se mu kdy mohlo podařit dostat svou společnost do postele, někdo svět zmuchlal do malé kuličky. Uvědomil si, že od té chvíle už nic nebude jako dřív.

Mnohem později, v úplně jiném životě, přemítá Hjalti v malé kuchyni v reykjavické čtvrti Hlíðahverfi, jestli ho právě tato událost přiměla k rozhodnutí, že se naučí vařit. Upíjí suché sherry a sleduje balené mražené maso ponořené v míse s vlažnou vodou na kuchyňském stole. Možná nedosáhl v životě všeho, co měl v plánu, nezískal si jméno v mezinárodních vztazích, nikdy nenatáčel zprávy z Iráku ani z Afghánistánu, ale svým dokonalým hovězím plátkem na způsob sous-vide dneska večer hosty ohromí.

María ještě není doma, ale on stejně ví, že jeho nadšení z tohoto pokrmu nesdílí. To není žádné kuchařské umění, říká, to je chemický pokus. Hodit syrový plátek masa na rozpálenou pánev a dloubnutím zjišťovat, jestli už je usmažený, to je podle ní umění, risk, pořádné vaření. Nad tímhle ohrnuje nos, prý je to plýtvání dobrým hovězím.

Hjalti nabrousí nůž a nakrájí houby. Společné bydlení s Mariíou nakonec není takové terno, jak čekal.

Když dorazí hosté, je všechno bezmála dokonalé, francouzské brambory zlátnou v troubě, salát je hotový, mísa s bearnéskou omáčkou čeká na hrnci s teplou vodou, už stačí jenom hodit maso na horkou pánev a může ten skvost podávat.

Ale musí počkat na Mariíu. Omluvně se usmívá, bere hostům kabáty a věší je v předsíni, María je na zkoušce orchestru, malinko se tam zdržela.

Namíchá nápoje, gin s luxusním tonikem a plátkem okurky. V pokoji si všichni připijí, s úsměvem si pohlédnou do očí přes okraje křišťálových skleniček, v nejtmaších měsících roku je nezbytné občas se sejít s přáteli a dopřát si společně nějakou radost, popovídat si o práci, médiích, politice a trhu, pořídit skupinový snímek, použít na něj nějaký skvělý filtr a vyvěsit ho na Instagram. Na zdraví, přátelé.

Konečně je tu Maríá s přívalem omluv a nadšeného vítání, líbá hosty na tváře, chválí Hjaltiho za voňavé jídlo, nezapomněla koupit jahody na dezert, nápoj do sebe hodí, zatímco ostatní srkají poslední zbytky a cinkají kostkami ledu v prázdných skleničkách. Směje se s jeho kamarády, klábosí s jejich manželkami, vypráví o zkoušce orchestru, ukazuje mozoly na bříškách prstů a k jídlu pustí nějakou zvláštní hudbu, je okouzující, zábavná, pořád trochu cizí. Pak přelétne pohledem stůl.

„Kde budou sedět děti?“

„Děti?“

„Moje děti, pamatuješ?“

„S těmi jsem tak úplně nepočítal,“ prohlásí Hjalti. „Neobjednáme jim třeba pizzu?“

U stolu se rozhostí mrazivé ticho, Maríá zbledla kolem nosu, hosté klopií oči do talířů.

Maríá se zvedne, přinese dva talíře, příbory a skleničky a přidá je na stůl, zavolá na děti, na Hjaltiho se ani nepodívá. Elías přiběhne hned, důkladně neparáděný v košili, ostýchavě pozdraví a přitiskne se k matce. Margrét se posadí vedle Hjaltiho a provokativně se rozhlédne.

Hjalti se široce usměje a začne krájet maso na plátky. Pokud si s Maríou nedají druhou porci, bude ho dost.

„Dovolte mi, abych představil speciální hosty večera, tohle je mladý pán Elías a Její dramatické veličenstvo Margrét.“

Margrét se natáhne pro francouzské brambory a on ji lehce, jenom napůl káravě, klepne přes hřbet ruky.

„Ještě se neřeklo dobrou chuť, moje milá, a jako první se má jídlo podávat hostům.“

Margrét ho probodne pohledem a Maríá vzkypí hněvem.

„Já se o výchovu svých vlastních dětí postarám sama, děkuju.“

A tím je celý večer zkažený. Konverzace při jídlu je nucená, pořádně se nerozproudí, děti spořádají pár soust a zmizí ve svých pokojích. Maríá do sebe leje jednu

sklenku vína za druhou a zjevně už se nemůže dočkat, až hosté odejdou. Hjalti kolem svých přátel úslužně tancuje, směje se jejich vtipům přehnaně nahlas, cestou do kuchyně upustí a rozbije talíř.

Jako dezert se podává Mariin karamelový pudink.

„Zajímavé,“ prohlásí Halldór a postrkuje světle hnědé želé po talíři. Ke kávě se pije calvados a pak už všichni poděkují za úžasný večer, příště musíte přijít zase vy k nám, a jsou pryč.

Zůstanou spolu v kuchyni sami, v troskách zkaženého večera, a do noci na sebe řvou. Jejich hádky nejsou nikdy neškodné, ani jeden z nich nepostrádá vznětlivost a výřečnost a dokáží se navzájem snadno ranit. Tahle roztržka je z jejich krátkého a bouřlivého soužití ta nejhorší. Elías potichu otevře dveře do sestřina pokoje, Margrét mu podá ruku a nechá ho zalézt k sobě pod deku, vezme ho do náruče a společně poslouchají, jak se jejich matka rozchází se svým druhem.

~

Víkend skončí tím, že se María chystá k odchodu. Pláče, ale Hjalti má pocit, jako by už byla pryč, při pohledu na ni pociťuje jenom úlevu. María má zašedlou pleť a pod očima tmavé kruhy, z nespavosti a smutku je celá scvrklá a průhledná. Když konečně přijde pondělí, jsou oba ochraptělí a skoro ztrácejí hlas.

„Tak já musím do práce,“ oznámí jí. Ona jenom sklesle přikývne.

„Zabalím si, až odejdeš. Vezmu si naše šaty a knížky a hudební nástroje a věci dětí, ostatní vyřešíme později.“

Říká *udební nástroje*, po patnácti letech na Islandu pořád nevyslovuje *h* na začátku slov, prozrazuje svůj původ, i když se sebevíc snaží. V jejich rozvleklých hádkách se zadržává, plete si gramatiku, je to nerovná hra, ale

on se někdy nedokáže ovládnout a opravuje ji jako malé dítě, necitlivě, arogantně. Já se nejmenuju Jalti, je ti to jasný?

Stěhuje se ke kamarádce Inze, děti jsou u ní už od sobotního rána, ona si s Hjaltim mezitím všechno vyříkala, rozpitvali spolu mrtvolu svého vztahu a rozřezali ji na kousky, to ty jsi to všechno zabil, já už jsem prostě takovej, ty si necháš tuhle končetinu a já tamtu.

Hjalti si dá sprchu a oholí se, pohlédne do očí nezadanému muži v zrcadle. Když se vrátí do pokoje, Maríá tam pořád sedí s pohledem upřeným do země, černé vlasy jí splývají po tvářích a hubených ramenou. Na sobě má svetr, který se mu vždycky líbil, protože zdůrazňoval její ženské tvary, drobná měkká ňadra, ale teď sedí na pohovce shrbená jako pytel.

Vzhledne. „Jsi sebestředný, sobecký děcko.“

Převalí se přes něj vlna únavy, dal by cokoliv za to, aby už tyhle debaty skončily, aby mohl předstírat, že se nic z toho nikdy nestalo.

„Dělal jsem, co jsem uměl.“

„To v tvém případě znamená, že jsi nedělal vůbec nic.“

~

Jde do práce pěšky, je to přijatelnější než pomýšlení na oškrabávání námrazy z předního skla a na vymrzlé sedadlo. Lednové ráno je stejně drsné a černé jako náledí na chodníku, studený vzduch štípe v plicích. Jde tak rychle, jak mu to namrzlé ulice dovolují, boty na náledí podkluzují a kabát proti mrazivému větru nic nezmuže. Nepotká nikoho až na dva havrany, kteří dovádějí ve světle pouličních lamp, jeden po druhém se vrhají dolů ze sloupů a vzlétají těsně předtím, než se dotknou země, širokým obloukem stoupají do nebe a pak se snášejí zpátky na sloupy, krákají, smějí se.

V práci tak brzo ráno ještě skoro nikdo není. Šéfredaktorka zpravodajství se na něj zkoumavě podívá.

„No ty teda vypadáš. Je ti blbě?“

Zamračí se na ni, dojde si pro kávu, posadí se a zapne počítač. Přes noc se moc zpráv neobjevilo, na webu se pořád dokola opakují reakce na staré události.

Kolegové se postupně scházejí, rozespale zdraví a rozsvěcují monitory a stolní lampy. Z každého stolu se stává hřejivá světelná koule ve ztemnělém sále, přichází se proplétají mezi zaprášenými vánočními ozdobami a stohy papíru.

Na ranní schůzi je nuda, Úlfhild vkládá veškerou důvěru do oddělení zahraničního zpravodajství a do berlínské konference o problematice uprchlíků. Zaměstnanci oddělení domácích zpráv mají buďto sledovat nejasné náznaky, z nichž by se mohlo něco vyklubat, nebo pokračovat ve sledování mdlých stop starých záležitostí.

„A taky třeba někdo zavolá,“ zamumlá Hjalti do šálku s kávou.

„Jo, třeba někdo zavolá,“ ušklíbne se šéfredaktorka. „Jsi v pohodě?“ zeptá se ho po schůzi. „Vypadáš strašně.“

„Jenom jsem v noci moc nespal,“ odbyde ji. „Nic, co by nespravilo pár hrnků kafe.“

Zvažuje, že by zavolal Leifovi a vylíčil mu, co se o víkendu stalo, ale odloží to na jindy, nemá náladu poslouchat bratrovy otcovské obavy, káravý tón, zašel ses vůbec někdy od Vánoc podívat na mámu? Zhluboka se nadechne, pokusí se tu myšlenku zapudit.

María si teď nejspíš balí věci, vyklízí svou polovinu šatní skříně, roztíná jejich společný život na dva kusy. Přinesla si z komory kufr, skládá halenky a kalhoty, černé šaty, které jí pořídil na loňský koncert, šaty pro koncertní hvězdu. Moc jí sluší, výstřih zdůrazňuje její dlouhý, bílý krk a jemné klíční kosti. Hjalti se snaží ze

sebe takové obrazy setřást a soustředit se na pracovní úkoly, které ho dnes dopoledne čekají.

~

Mnohem později, až zavládne chaos, bude si pamatovat právě tento okamžik, přemýšlet, jestli ji mohl zastavit, přimět ji, aby jim dala druhou šanci, kdyby jí třeba jenom zavolal, kdyby se vrátil domů.

Není složitý člověk. Jeho máma vždycky smrtelně vážně říkala: ten náš Hjalti si bude muset najít hodnou ženu. Jako by to s ním bylo kdovíjak těžké, jako by snad měl sklony k násilí nebo k depresím. On ale ničím takovým netrpí, vlastně se považuje za poměrně povedený exemplář lidské bytosti.

Jenom nesnáší trable. Nesnáší chaos a finanční potíže, páchnoucí choroby, hnusné jídlo, použité papírové kapesníky a upatlané plastové hračky rozházené po podlaze koupelny. Chce mít prostě všechno takové, jaké to má být, chce mít v domácnosti normální vztahy, nechce sbírat binec z podlahy a dennodenně luxovat, aby se v bytě dalo vydržet. A naprosto uznává, že v soužití s Mariou a jejími dětmi už toho na něj občas bylo moc.

Zlý na ně ale nebyl. V tom se María mylí.

~

Nakonec domů nezavolá. Vyjde ven, vyzbrojený diktafonem a zápisníkem, aby si po skončení zasedání vlády počíhal na ministry. Město je potemnělé a tiché a vládní budova vypadá opuštěně, venku ale čekají těžkopádné ministerské vozy. Zasedání se o den posunulo, vláda se obvykle schází v úterý, ale novináři se o změně dozvěděli. Teď sedí a čekají ve vymrzlém vestibulu, všichni do jednoho jsou to jeho soupeři, vymění

si pozdravy a pak společně vyčkávají ve vzdorovitém mlčení.

Konečně se zevnitř ozvou kroky a ministři se vyvalí ven, všichni najednou. To je horší, rozhovorů bude méně, někteří mají mimořádnou schopnost jim unikat. Na chodníku před budovou se mu podaří oslovit ministra zahraničních věcí, vyhublého muže, který dokáže otázky úplně překrucovat, pokud nejsou položeny dostatečně přesně, a ministra školství, který toho o zamýšlené racionalizaci vzdělávacího systému zřejmě ví stejně málo jako Hjalti sám. Z toho moc zdařilé zprávy nebudou.

Začíná se rozednívat, za kulturním centrem Harpa se rýsuje sopka Esja, štít chránící město před polárními smršťemi, větrná harfa. Otočí se a ocitne se tvář v tvář Elín Ólafsdóttir.

„Bud' zdrav, už jsme se dlouho neviděli.“

Letmo se políbí na tvář, Elín má na sobě světlý kabát a oči má ještě modřejší, ještě jasnější, než když ji viděl naposled.

„To tě dneska vyslali na číhanou?“ prohodí žertovně. „Myslela jsem, že na takové pochůzky už máš moc vysokou pozici.“

„Nikdo není moc dobrej na to, aby vyrazil na zasedání vlády, z toho se někdy dají vytáhnout prvotřídní zprávy.“

„Ale dneska těžko, co?“

„No, dneska je to slabší. U vás se nic zvláštního ne-děje?“

„U nás se vždycky něco děje. Ekonomická situace se vyvíjí příznivě a společnost vzkvétá, národ se ještě nikdy neměl tak dobře. Ale o tom vy asi nepíšete.“

„To ne, my se dobrým zprávám vyhýbáme. Jsme jako podzemní álfové, každý den zahájíme tím, že se rozhodneme být pořádně zlí. Hlavně na politiky.“

„To je znát.“ Elín zaváhá, pak se k němu nakloní a ztiší hlas. „Můžeš se zeptat ministra zahraničí, proč není

na konferenci v Berlíně, proč tam místo něj jel o otázce uprchlíků diskutovat premiér, i když to není jeho parketa.“

„A nemůžeš mi to rovnou říct ty? Nebo on už taky vyšel do mrazu?“

„Bude lepší, když se ho na to zeptáš sám.“ Usměje se, pohlédne mu do očí. „Ráda jsem tě viděla, musíme se někdy sejít na kus řeči. Víš, kde mě najdeš.“

To ano, ví, kde ji najde. Elín Ólafsdóttir, ministryně vnitra, bývalá odborná asistentka na katedře politologie, kterou preferenční hlasy nečekaně posunuly téměř do čela kandidátní listiny její strany ve volebním okrsku Reykjavík-sever. Energická idealistka nebo nebezpečně ctižádostivá kariéristka, podle toho, s kým o ní zrovna mluvíte. Vždycky v bílém, vždycky elegantní. Na vysokých podpatcích odcupitá po schodech vládní budovy, řidič jí vyjde naproti a otevře jí dveře uhlově černého džípu. Nastoupí, usměje se na Hjaltiho, útlý kotník zmizí v autě. Její styl není žádná náhoda, mocenská pozice jí sluší.

~

Do redakce přinese Hjalti rozhovor s uraženým ministrem zahraničí, který byl příliš ukřivděný tím, že ho nechali doma, než aby se to snažil nedat najevo. Spolupráce ve vládě pořádně skřípe a on o tom jako jediný získal zprávu, je to vynikající úlovek.

„To půjde na titulní stranu,“ zaraduje se Úlfhild. „Dostáváš tak dobré tipy od svých bývalých lásek často?“

Hjalti se ušklíbne. „To není žádná bývalá láska. Dřív jsme se trochu znali, na gymplu a na fakultě. Elín nikdy nebyla můj typ.“

„Jasně,“ prohlásí Úlfhild. „Dáváš si bacha, že jo? Nedává ti nic, z čeho by sama neměla prospěch. Tahle holka šplhá nahoru pěkně rychle.“

Hjalti si povzdechne, tohle už přece probírali. Úlfhild se na pozici šéfredaktorky zpravodajství hodí perfektně. Patří k těm, co vždycky všechno vědí nejlíp, každého v řeči opravuje, nelítostně a hrubě, nahlíží lidem při práci přes rameno. Je toho názoru, že politika a média spolu vedou věčný spor, protože politici se snaží novináře klamat a ovládat, zatímco ti se naopak snaží politiky odhalovat a srážet na kolena. Hjalti je jiný, nevadí mu chodit s politiky na rauty, připíjet si s nimi u chlebičku, některá tajemství si nechat pro sebe a jiná pustit do oběhu. Díky tomu se těší jejich důvěře a často se o věcech dozvídá dřív než ostatní, zatímco lidé jako Úlfhild sedí v redakci a čekají, co jim přinese.

Její psací stůl je plný špinavých ubrousků a poloprázdných hrnků se studenou kávou, rozečtených hlášení a lokálních novin, na které si nikdy nikdo nenajde čas. Už dávno si přestala barvit vlasy a čtvrtstoletí nelítostné redakční činnosti jí vyrylo mezi obočí dvě hluboké vrásky. Dívá se na něj se škádlivým zábleskem v očích.

Hjalti zavrtí hlavou. „Kdyby ses slyšela. Se mnou a Elín si nemusíš dělat starosti. Jsme jenom známí z mládí.“

„No jo. Tak si s tou svojí starou láskou koukej udržovat dobrý vztahy,“ vybidne ho Úlfhild s roztomilým úsměvem. „Minimálně dokud se z toho dají vytěžit nějaké zprávy.“

No jo, staré lásky. Odběhne na záchod a vyzvrací kávově hnědou žluč, opláchne si obličej studenou vodou a v ušmudlaném zrcadle pohlédne sám sobě do očí, má je zarudlé a výraz má strnulý. Asi by se měl radovat z nově nabyté svobody, ale pociťuje jenom hluboké a nefalšované opovržení sebou samým. Je mu přes čtyřicet, je nezadaný a jeho život se nehýbe z místa, zatímco jeho vrstevníci šplhají k prestižním pozicím, oslavují maturity svých dětí a pořizují si novější džípy. Pozoruje se v zrcadle, vlasy mu ještě neřídnu, přitažlivost zatím neztrácí, poplácá se po

pevném břiše pod košilí ušitou na míru, hlavu vzhůru, Hjalti Ingólfssone.

~

Doma jen máloco nasvědčuje tomu, že tam ještě před necelým dnem bydlela čtyřčlenná rodina. Z knihovny na něj pochmurně civí mezery, ve skříni se povaluje pár košil a obleků. Ve skleničce v koupelně je jeden zubní kartáček, dětské pokoje zejí prázdnotou. Zmizely dokonce i Eliášovy kresby, na zdech zůstaly jako modřiny jen zbytky lepicí hmoty.

Z pokoje Maríá odvezla hudební nástroje, vždycky se snažila Hjaltiho naučit jejich jména a rozdíl v jejich zvuku, ale on si je nikdy všechny nezapamatoval, oud, dulcimer, kantele, hudba ze vzdálených dob a zaniklých světů, tesklivá a magická. Její jemné a silné ruce drnkaly, brnkaly, vedly smyčec, ladily, oči měla přivřené a rty semknuté soustředěním. Teď v pokoji vládne ticho.

Dívá se z okna a žvýká pozdní večeři, balený sendvič s uzeným skopovým a italským salátem. V prázdném okně zahlédne svůj odraz, dřív tam kvetly pelargonie a lopatkovec nazývaný lilie míru. Připomínaly Maríe domácí louky, i když tady se klepaly zimou v zaprášené tmě a vzdorovaly sopce Esje a řvoucímu Severnímu Atlantiku.

Lilie míru. Jasně.

Noviny už vyšly, Úlfhild umístila rozhovor s ministrem zahraničí na titulní stranu, jak měla v úmyslu. Hjalti se přesune do kuchyně, vyhodí nedojedený sendvič, otevře si láhev chianti a ponoří se do čtení.

~

„Nemáme spojení,“ oznámí mu Úlfhild, když druhý den dorazí do práce. Ve spáncích mu ještě tepou zbytky

červeného vína. „Není to jenom u nás v budově – zdá se, že vypadly všechny komunikační sítě. Od tří v noci nám nechodí fotky ani maily.“ Podívá se na něj. „Můžeš se toho ujmout?“

Rozespalí kolegové z ranní směny se usilovně pokoušejí najít na webu fungující stránky. Telefon každopádně funguje, všechny přístroje v redakci zvoní, jejich hluk hraničí s fyzickým násilím. Zpravodajské kanály na televizních obrazovkách zamrzly, hlasatelé a moderátoři počasí ustrnuli v půlce věty a s prstem ukazujícím na mapě Cardiff, Kyjev nebo Los Angeles.

Hjalti se posadí k telefonu a pustí se do rozmrzelých a rozvleklých hovorů se zástupci komunikačního světa. Telefonní společnosti poruchu zkoumají a mohly by se z nich dát vytáhnout nějaké informace. Napřed hovoří s drmolící tiskovou mluvčí Poštovní a telekomunikační společnosti, záležitost prý zkoumají, nic bližšího nelze v tuto chvíli říct. Hjalti na ni naléhá, někdo z vedení mu musí poskytnout rozhovor. Jakékoliv odpovědi jsou lepší než žádné.

Po deseti minutách zapne Úlfhild rádio, kde se právě vysílají ranní zprávy. V nich se z šumícího telefonu ozývá hlas ředitele společnosti:

„Jedná se o rozsáhlý výpadek a nevíme, v čem porucha spočívá. Zdá se, že internet je více méně mimo provoz, vnitrozemské telefonní spojení je v pořádku, ale se zahraničím žádné spojení nemáme. Předpokládáme, že se porucha týká podmořských kabelů.“

Moderátor se zeptá na družice, ředitel si odkašle a odpoví vyhýbavě:

„Domníváme se, že poruchu pravděpodobně způsobily problémy v elektrických zařízeních, například zkrat v některé z centrál. Naše technické oddělení a provozní zaměstnanci komunikačních systémů intenzivně hledají odpovědi. Podmořské kabely k nám vedou z různých

zemí a ústí na různých místech, takže je vyloučeno, že by vypadly všechny zároveň. Porucha tedy pravděpodobně tkví v systému tady v zemi.“

„Jaké jsou možné příčiny?“

Ředitel si znova odkašle. „Jednou taková porucha nastala, když kabel prokopl bagrista ve Skotsku. Jindy ho přehryzaly krysy. Takže je zřejmé, že se může přihodit ledacos. Musíme to brát jako součást života na ostrově v Atlantiku, kde je spojení s okolním světem závislé na technice.“

Moderátor řediteli poděkuje a ukončí vstup, Úlfhild si povzdechne a vypne rádio, ona by toho z něj dostala víc.

Od tiskáren se ozve zastaralé hrčení, fax vyplivne list papíru a pípne.

Policejní prezident se se souhlasem všech policejních ředitelů rozhodl vyhlásit v zemi stav ohrožení z důvodu přerušení komunikačních systémů. Stav ohrožení vychází ze současného průběhu událostí, který může s velkou pravděpodobností vést k narušení bezpečnosti obyvatel a obydlených oblastí. Jednotky civilní obrany zahájily spolupráci s příslušnými institucemi a zaměřují se prozatím na vyšetřování, zkoumání, sledování a vyhodnocení situace. Cílem je událost definovat a pravidelně posuzovat stupeň ohrožení, aby byl stav vždy adekvátně vyhodnocen. Sledujeme další informace od jednotek civilní obrany.

„Nemají vůbec ponětí, co se děje,“ poznamená Úlfhild a zamračí se na zprávu na papíře. „Nemůžou ani komunikovat přes e-mail.“

Zaměstnanci oddělení zahraničního zpravodajství se tváří ustaraně, od rána neměli přístup k žádným fotografiím ani zprávám. Ve světě možná právě vypukají války, teroristické útoky a nejrůznější katastrofy, a oni o tom

nevědí. Někteří další kolegové zjevně přešli do tradičního nouzového režimu, hlavní šéfredaktor srší vážným očekáváním.

Všichni sedí u drnčících telefonů a volají na letiště, do hotelů, do bank, kde ekonomové a finanční inženýři pobíhají sem a tam a blednou zděšením, burza je mimo dosah a není možné sledovat pohyb cenných papírů na světových trzích.

„Hjalti, skoč do Poštovní a telekomunikační společnosti a promluv si s ředitelem,“ vyzve ho Úlfhild, aniž by se na něj podívala. „Musíš z něj dostat pořádný rozhovor.“

Nasedne do taxíku a je rád, že unikl rámusu v redakci. Cesta je krátká, jenom do ulice Suðurlandsbraut, zavře oči, snaží se utlumit těžké hučení v hlavě.

V telekomunikační společnosti vládne napjatá atmosféra, zaměstnanci pobíhají mezi kanceláři a ředitel ho nechá dlouho čekat na světle hnědé pohovce, než konečně otevře dveře své pracovny a pozve ho dál s výrazem značícím, že za kořen všech potíží nepovažuje zkrat v centrále, nýbrž Hjaltiho Ingólfssona.

Hjalti zapne diktafon a ředitel zopakuje odpovědi z rozhlasu – na opravách se pracuje, o příčinách se nic neví. Po skončení rozhovoru se opře o okraj stolu a zkoumavě se na Hjaltiho zahledí. Je energický, plešatý a vousatý, rukávy košile má vyhrnuté a na vysokém čele se mu rýsují ustarané vrásky.

„Jistě chápete, že my, co tady pracujeme, jsme technici,“ prohlásí. „Inženýři, elektrotechnici, programátoři. Naším úkolem je hledat technická vysvětlení a řešení. Tady tkví problém v tom, že žádná vysvětlení nenacházíme. Zkontrolovali jsme všechna vedení a všechny krabice a všechno funguje, jak má. Přinejmenším tady v zemi.“

„A co to znamená?“

Ředitel zavrtí hlavou. „Tohle je důvěrná záležitost, ale musíte o tom vědět. Důvěrně. Oficiálně vedou mezi